

2020-04-16
Ju2020/01481/SIM**Justitiedepartementet**Migrationsverket
601 70 Norrköping

Uppdrag inför ett genomförande av obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande

Regeringens beslut

Migrationsverket ges i uppdrag att planera för och utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbereda inför ett genomförande av obligatorisk samhällsintroduktion för asylsökande. Asylsökande ska ta del av samhällsintroduktion så kort tid som möjligt efter att en ansökan om asyl registrerats och den ska ersätta den introduktion och samhällsinformation som Migrationsverket i dag tillhandahåller för asylsökande. Samhällsintroduktionen är tänkt att omfatta två till tre heldagar, men Migrationsverket ska ta i beaktande att förslaget ska vara skalbart.

Bakgrund

Uppdraget ges med anledning av den sakpolitiska överenskommelsen mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna som slöts i januari 2019. En del av överenskommelsen (punkt 40) är att deltagande i samhällsintroduktion ska bli obligatoriskt. Detta uppdrag utgör ett första led i att genomföra överenskommelsen såvitt avser den obligatoriska samhällsintroduktionen.

Skälen för regeringens beslut

Vid den introduktion och samhällsinformation som tillhandahålls av Migrationsverket idag ges information om asylförfarandet, boende, ekonomi, möjligheten att arbeta som asylsökande samt om hälso- och sjukvård i Sverige. Vidare informeras om vissa delar av svensk lagstiftning, t.ex. barns rättigheter och våld i nära relationer. Regeringen bedömer att Migrationsverket därmed lagt en god grund för en fortsatt samhällsintroduktion, som till sitt innehåll bör förstärkas och som bör omfatta samtliga asylsökande.

Mer om uppdraget

Migrationsverket behöver planera för och utreda vilka åtgärder som behöver vidtas inför genomförandet av samhällsintroduktionen, vilken alla vuxna asylsökande och ungdomar i åldern 15–18 år ska genomgå. Samhällsintroduktionen ska vara i större omfattning, såväl tids- som innehållsmässigt, jämfört med dagens introduktion och samhällsinformation. Åtgärderna från Migrationsverkets sida omfattar bl.a. framtagande av rutiner för att på olika sätt nå alla asylsökande som ska genomgå samhällsintroduktionen. Signalerna från samhällets sida ska vara tydliga kring att samhällsintroduktionen är en obligatorisk del av asylprocessen.

Introduktionen föreslås omfatta två till tre heldagar under den första ankomstfasen i Sverige och kan tidsmässigt fördelas på det sätt som anses lämpligt i förhållande till Migrationsverkets asylprövning i det enskilda ärendet, men förslaget ska vara skalbart. I uppdraget ingår även att se över frågor om bl.a. närvarokontroll, erforderliga lokaler, bemanning inklusive möjligheter till barntillsyn, samt att utveckla ett mer fördjupat sakinnehåll och ett effektivt utbildnings- och informationsmaterial för samma ändamål. Utgångspunkten ska vara att kvinnor och män ska ha lika förutsättningar att kunna delta.

Utgångspunkten när det gäller unga asylsökande i familj i åldersspannet 15–18 år är att de ska kunna genomgå samma samhällsintroduktion som vuxna. Yngre barn under 15 år i familj ska inte genomgå samma samhällsintroduktion som vuxna, men ska nås av information på annat sätt, till exempel genom ett barnanpassat skriftligt material. För det fall att en ung asylsökande i åldersspannet 15–18 år, med hänsyn tagen till mognad och särskilda behov i det enskilda fallet, inte bedöms kunna tillgodogöra sig den planerade samhällsintroduktionen för vuxna kan det barnanpassade skriftliga materialet användas som alternativ.

För ensamkommande barn ska samhällsinformation istället ges under det fördjupade ansökningssamtalet som Migrationsverket håller idag. Ensamkommande barn ska vid detta tillfälle få sådan anpassad och relevant skriftlig information som behandlar asylprocessen, livet i Sverige, svensk lagstiftning samt demokrati, normer och värderingar.

All information till barn och unga asylsökande, såväl ensamkommande som i familj, bör särskilt betona frågor om barns rättigheter, jämställdhet,

hedersrelaterat våld och förtryck (inkluderat information om stödinsatser för våldsutsatta barn och unga), könsstympling och barnäktenskap.

Migrationsverket ska i sin redovisning av uppdraget:

- redogöra för hur planering, samordning och genomförande av samhällsintroduktion ska ske så att den når alla asylsökande,
- redogöra för hur barn och unga upp till 15 år bäst kan nås med relevant information,
- utifrån principen att samhällsintroduktionen ska vara en obligatorisk del av asylprocessen identifiera åtgärder för att öka deltagandet,
- ta fram ett förslag på hur en innehållsmässigt sammanhängande samhällsintroduktion kan tillhandahållas, med utgångspunkt i den samhällsorientering som kommunerna erbjuder nyanlända idag samt det material som Länsstyrelserna tagit fram för detta ändamål och i övrigt relevant material, med beaktande av att barn och unga behöver ett särskilt fördjupat och barnanpassat skriftligt material, samt
- ange möjlig tidpunkt för uppstart under 2021.

I den utökade samhällsintroduktionen bör bl.a. följande delar ingå:

- **Asylprocessen:** Handläggningsmomenten i prövningen av ansökan hos Migrationsverket och domstolarna, praktisk information om boende under asyltiden, återvändande samt ekonomiskt bistånd. En genomgång bör ske av såväl asylsökandes rättigheter som skyldigheter. Informationen bör förbereda asylsökande både inför eventuellt uppehållstillstånd och eventuellt återvändande. I detta sammanhang bör sökande få information om bifalls- respektive avslagsstatistik för olika medborgarskap samt praktisk information kring självmant återvändande respektive återvändande med tvång.
- **Livet i Sverige:** Boende, skola, arbetsliv, hälso- och sjukvård, apoteksservice, brandskydd, larmnummer till polis och räddningstjänst, samt information om annan samhällsservice. När det gäller boende bör särskild vikt fästas vid reglerna om eget boende för asylsökande (EBO). Information om integration, etablering och

bosättning bör även inbegripa information om tidiga insatser för asylsökande, Arbetsförmedlingens etableringsprogram och information om hur kontakt tas med olika aktörer som tillhandahåller utbildningsinsatser, inkl. civilsamhällets insatser.

- **Svensk lagstiftning:** Rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället, barns rättigheter, jämställdhet, rättigheter för hbtq-personer, samtyckeslagstiftningen, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck (inkluderat information om stödinsatser för våldsutsatta kvinnor och barn), månggifte, könsstympning, barnäktenskap samt rasism (såsom antisemitism, afrofobi, islamofobi) och liknande former av fientlighet.
- **Demokrati, normer och värderingar:** Vad som är utmärkande för den svenska demokratin, individens fri- och rättigheter (religionsfrihet, föreningsfrihet och yttrandefrihet m.m.), former för demokratiskt inflytande, öppenhet, jämställdhet, jämlikhet, allas lika deltagande på arbetsmarknaden, skydd mot diskriminering och kränkande särbehandling samt krav för medborgarskap och medborgarskapstest.

I uppdraget bör Migrationsverket beakta befintliga digitala lösningar och ny teknik som kan fungera som ett komplement till den muntliga informationen.

I den mån Migrationsverket bedömer att redan framtaget material för samhällsorienteringen för nyanlända och övrig information kan användas bör en sådan effektivisering och samordning ske, med fokus på relevant information för asylsökande. För att säkerställa en innehållsmässigt sammanhängande samhällsintroduktion bör en utgångspunkt vara länsstyrelsernas material för samhällsorientering ”Boken om Sverige” samt den information som finns på den myndighetsgemensamma portalen informationsverige.se med samhällsinformation på olika språk för asylsökande och nyanlända samt i övrigt relevant material.

Migrationsverket ska genomföra detta förberedande uppdrag inom ram. Migrationsverket ska även, och särskilt inför själva genomförandefasen, beakta möjligheten att finansiera den utbyggda samhällsintroduktionen med hjälp av extern finansiering, exempelvis med hjälp av medel från asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

Uppdraget ska genomföras i samverkan med Länsstyrelsen i Kalmar län. Migrationsverket bör även vid behov inhämta synpunkter från andra berörda myndigheter och aktörer, till exempel Länsstyrelsen i Östergötlands län (nationella kompetensteamet) som har särskild kompetens avseende hedersrelaterat våld och förtryck.

Migrationsverket ska hålla Regeringskansliet (Justitiedepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 3 augusti 2020.

På regeringens vägnar

Morgan Johansson

Elin Fernhed

Kopia till

Arbetsförmedlingen
Folkbildningsrådet
Jämställdhetsmyndigheten
Länsstyrelserna
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Polismyndigheten
Sveriges Kommuner och Regioner